

Rastko Ćirić

PRIRUČNIK
ZA ODBRANU
I ZAŠTITU OD
ALA I BAUKA

Biblioteka POUČNIK, knjiga treća
Drugo izdanje

U biblioteci Poučnik do sada izašlo:

SVOJERUČNI ZOO

ANATOMIJA SVAKODNEVNOG ŽIVOTA

PRIRUČNIK ZA ODBRANU I ZAŠTITU OD ALA I BAUKA

PRIRUČNIK ZA DOVITLJIVO SPUTAVANJE

TELEFONSKI VICEVI

NEVIDLJIVE I SLABO VIDLJIVE ŽIVOTINJSKE VRSTE

VILINSKI ŠAH

KRCKALICA ZA PING PONG LOPTICE

META-FORE

Izdaje: MAH

Dalmatinska 65A, Beograd

e-mail: zmah@yubc.net

<http://www.mah.co.yu>

Za izdavača: Zorica Milošević, direktor

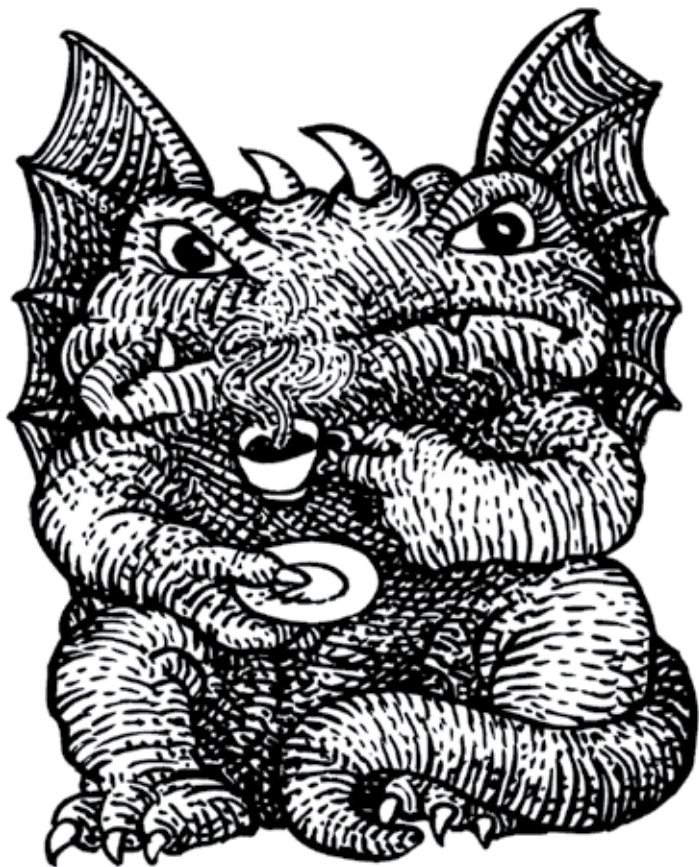
Urednik izdanja: Nikola Šindik

Štampa: Draslar partner, Beograd

© Rastko Ćirić, 1986, 1989, 1994, 2002.

Sintagma »Ale i bauci« © A. Palavestra

PRIRUČNIK
ZA ODBRANU I ZAŠTITU
OD ALA I BAUKA

OBAVEZNA LITERATURA:

A. Peragraš

»ALE I BAUCI«

drugo, dopunjeno i doterano izdanje

©Aleksandar Palavestra 1989, 2002

u izdanju MAH, Beograd, 2002.

Rastko Ćirić

PRIRUČNIK ZA GAJENJE

DOMAĆEG METAMORFA

(metamorphus domesticus)

sa pogovorom A. Peragraša

u izdanju MAH, Beograd, 2002.

Pri uobličavanju kratkih opisa i saveta koji slede korišćeni su tekstovi iz

SRPSKOG MITOLOŠKOG REČNIKA Š.

Kulišića, P. Ž. Petrovića i N. Pantelića i

MITSKA BIĆA SRPSKIH PREDANJA S.

Zečevića.

Rastko Ćirić

PRIRUČNIK
ZA ODBRANU
I ZAŠTITU OD
ALA I
BAUKA

OPŠTI SLIKOVITI PREGLED
ČUDNOVATIH BIĆA NA TLU BALKANA
I POUZDANE MERE SAMOODBRANE
I SAMOZAŠTITE SUBJEKATA I
ORGANIZACIJA OD ISTIH, TJ
RAZNIH DEMONA
I NEČISTIH SILA

Naziv bića **AVET**

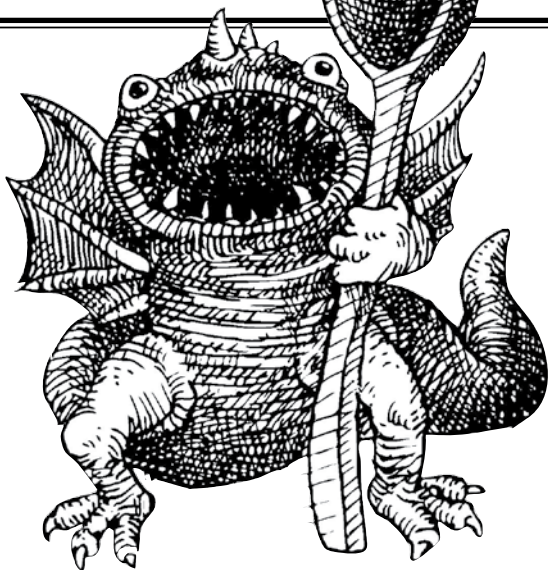
Opis Nekakvo kao senka suvo biće buljavih očiju i nakaznog izgleda.

Način delovanja Aveti stanuju u opustelim kućama, u kojima dave svoje žrtve.

Protivmera Smeta im svetlost, naročito sunčeva.

Pomažu i krst,
beli luk i bajanje.

Naziv bića **ALA**

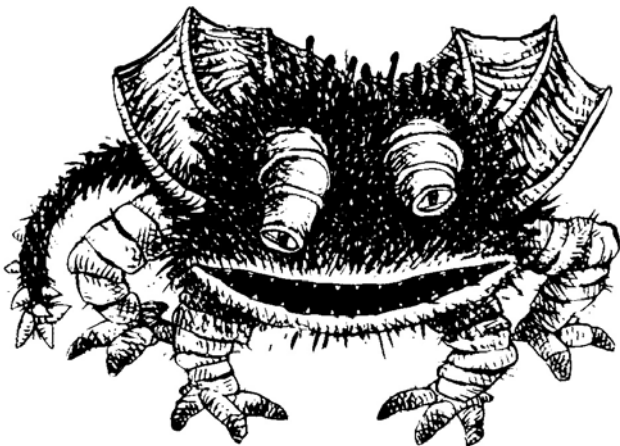
Opis **Ogromno biće srodno aždaji i zmaju.**

Način delovanja Sa sobom uvek nosi veliku kašiku da bi što više letine mogla da pojede. Ono što ostane uništava, pištanjem dozivajući crne gradobitne oblake, oluju i buru.

Protivmera Ne mutiti vodu. Pre nego što se digne oluja izneti pred kuću sto, a na njemu hleb, so, nož

crnokorac i sekiru sa oštricom okrenutom prema oblaku.

Naziv bića **ANATEMA**

Opis Ukletu biće neobično velike glave, malih očiju i sitnih zuba kao zupci na srpju.

Način delovanja Glavom zadaje strah, očima ispija žrtvu, a zubima je proždire. Veruje se da ima moć da pretvori muško u žensko i obratno.

Protivmera **Braniti se krstom i molitvama. Nekad pomogne ako se triput kucne o kamen.**

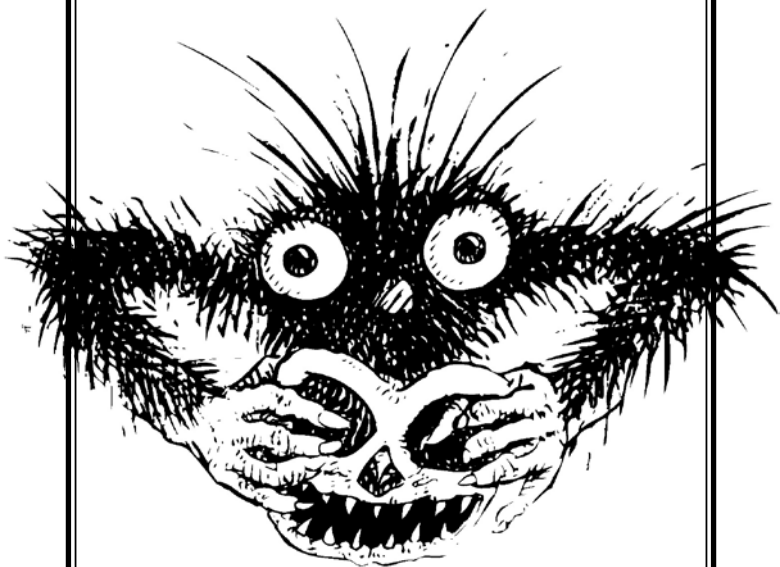
Naziv bića **BABAROGA**

Opis Strašilo u obliku krezube babe nakaznog lica i s rogom na glavi, kojom se plaše mala deca.

Način delovanja Kupi nevaljalu decu i odvodi ih u svoj brlog.

Protivmera Ne pokazivati strah.

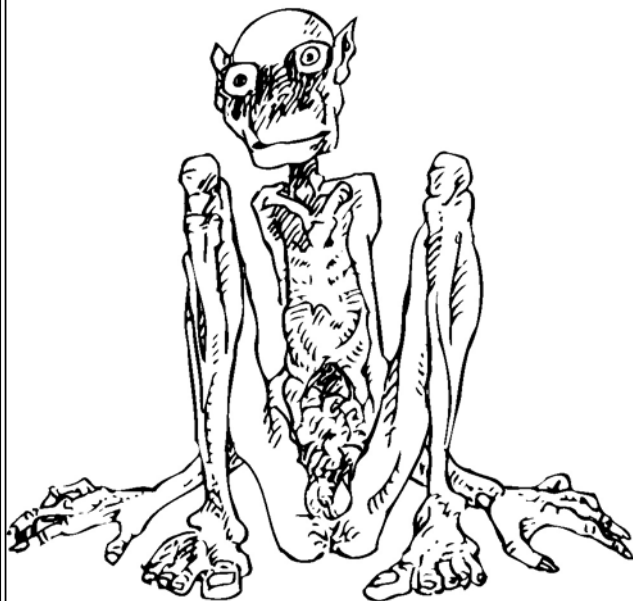
Naziv bića **BAUK**

Opis Strašilo u životinjskom obliku.

Način delovanja Svojom pojavom uliva strah malo
deci i odraslima. Danju se krije po mračnim mesti-
ma gde vreba žrtvu koju će, kako se pogrešno sma-
tra, ugrabiti, odneti i proždrati.

Protivmera Goni se vikom,
lupanjem i svetlošću.

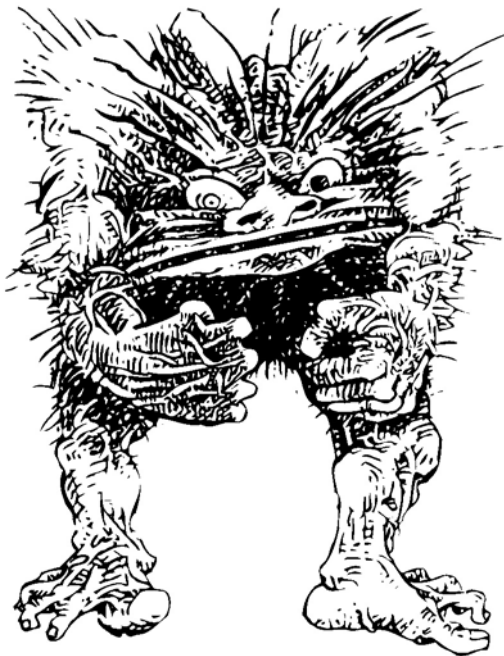
Naziv bića **BEDA**

Opis Natprirodno biće jadnog izgleda.

Način delovanja Putuje po svetu, posećuje ljude, napada ih i muči. Kaže se: »beda prati čoveka od rođenja do smrti« ili »našla ga beda«.

Protivmera Dovoljna
količina novca, sreće i
pameti.

Naziv bića **BES**

Opis Nevidljiv ili veoma slabo vidljiv zao duh.

Način delovanja Uvlači se u čoveka ili životinju, koji zatim pobesne.

Protivmera Ne presti uoči nedelje i ne pljuvati u vatru.

Naziv bića **VADA**

Opis Pećinski duh zastrašujućeg izgleda.

Način delovanja Plaši posetioce pećina. U strahu pred njim leđi se srž u kostima.

Protivmera Jaka svetlost i topla odeća.

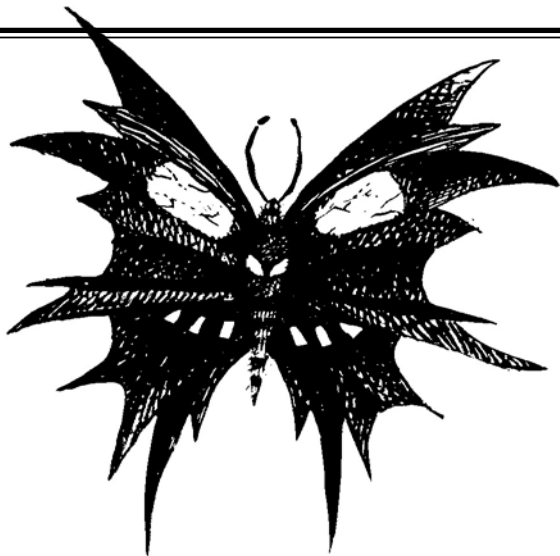
Naziv bića **VAMPIR**

Opis Mrtvac u koga uđe »neki đavolski duh« pa ustaje iz groba ogrnut belim pokrovom. Liči na naduvenu mešinu, nema kostiju, pun je krvi i uvek crven.

Način delovanja Ide po kućama, gnjavi ljude i pije im krv.

Protivmera Dobra zaštita su krst, beli luk i vatra, a pomažu i molitva, grdnja ili fizički otpor. Vampir se plaši oštarih predmeta kao što su češljuga, sekira, greben, nož crnih korica, a najbolja je zaštita glogov kolac, kojim se najlakše ubija.

Naziv bića **VAMPIRIĆ**

Opis **U** vampiru se nalazi jedan ili više leptira – vampirića koji izlaze iz usta.

Način delovanja **Ako** pobegne, sposoban je i dalje da čini zlo živima.

Protivmera **Prilikom** uništavanja vampira uhvatiti tog leptira i ubiti.

Naziv bića **VODENJAK**

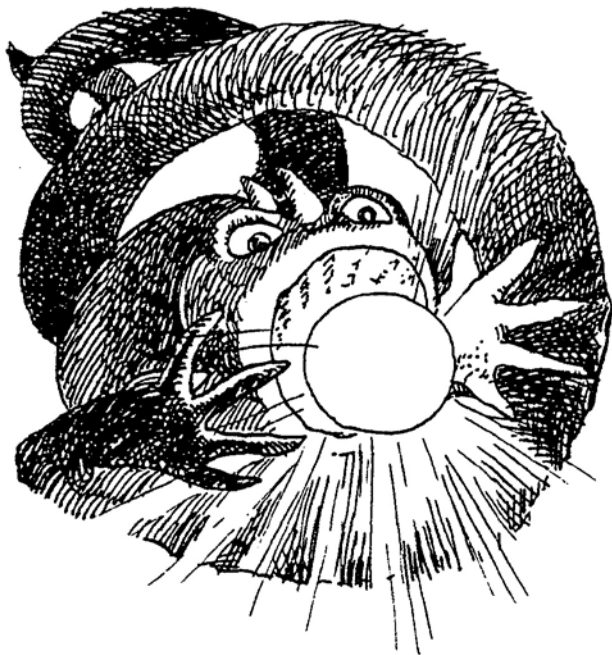
Opis Veruje se da je postao od oživeog utopljenika*.

Način delovanja Mami, uvlači ljude u vodu i davi ih.

Protivmera Biti oprezan pri prelasku reke brvnom, a prilikom vožnje čamcem ne močiti prste u vodu.

* Postoje tri vrste »opasnih« mrtvacu: samoubice, utopljenici i umrla nekrštena deca.

Naziv bića **VRKOLAK**

Opis **Leteća proždrljiva neman.**

Način delovanja **Voli da proždere sunce.**

Protivmera **Kad dođe do pomračenja, treba snažno udarati u metalne predmete koji su u vezi s ognjištem i razne klepetuše.**

Naziv bića **GVOZDENZUBA**

Opis **Baba** kojom plaše decu, naročito male prelje.

Način delovanja **Gvozdenzuba** nosi u loncu žara i hoće da spali prste onim preljamu koje dobro ne predu.

Protivmera **Korektno** presti, i uopšte, lepo se vladati.

Naziv bića **DREKAVAC**

Opis Postaje od umrlog nekrštenog deteta. Telo mu je šareno, dugačko i tanko, kao vreteno, nesrazmerno je velike glave.

Način delovanja Pojavljuje se na groblju, u potocima, u selu, gde dreči raznim životinjskim glasovima.

Protivmera Boji se pasa.

Naziv biča **KARAKONDŽULA**

Opis Crna utvara crvenih očiju i dugačkih ruku

Način delovanja Često uveče sedi na dovratku ulaznih vrata i čim neko izade iz kuće baci mu sač na glavu, uzjaše ga i goni po reci, pa čim petao zapeva, pusti ga.

Protivmera Protiv karakondžule se uporabljavaju vratilo, so i hleb.

Naziv bića **KEMZA**

Opis Vodeni demon koji živi u Savi u okolini Šapca. Liči na čoveka, ali ima rep kao u zmije.

Način delovanja Nastoji da namami kupaće u vir i da tamo repom zaplete i udavi žrtvu.

Protivmera Ako se čovek nađe pored reke, valjalo bi da se prekrsti, naročito ako hoće da pije vode. Kupačima neka je Bog u pomoći.

Naziv bića **MADIONIK**

Opis Nekakvo malo stvorenje koje nosi razne predmete za podmetanje mađija: igle bez ušica, odsečene nokte, sede vlasi, crnu vunu, itd.

Način delovanja Kad naumi da kome nanese zlo, zna koje od mađija treba sastaviti i za kakvo ih zlo nameniti.

Protivmera Omađijani treba da se obrate svešteniku.

Nakon očitane molitve oni će povratiti sve one predmete kojima su bili zamadijani.

Naziv bića **MRAČNIK**

Opis Vrsta letećih demona tipa vampira.

Način delovanja Mračnici lete noću u grupama, bljuju vatru i truju vodu.

Protivmera Mračnika najpre osete psi, koji se uznemire. Za odbranu važi većina načina kao i za vampira. Pomaže i ako se glogov trn ušije u odeću.

ili drži detelina s četiri lista u opanku.

Naziv bića NAV

Opis Duša umrlog nekrštenog deteta ulazi u pticu i postaje nav.

Način delovanja Noću dreči raznim životinjskim glasima, a najčešće vrišti i plače kao malo dete.

Dojiljama može da oduzme mleko.

Protivmera Kad se nav pojavi, treba reći:
»krstim se u ime Oca i Sina i Duha svetoga« – pa će nestati.

Naziv bića **NOĆNICA**

Opis Noćni demon ženskog roda.

Način delovanja Namamljen domaćom svetlošću, demon se uvlači u kuću, pa po mraku tumara i pretura posude.

Protivmera Sakriti svetlost ili, što je jednostavnije, navući roletne.

Naziv bića **OLALIJA**

Opis Noćno biće koje može da se pretvori i u čoveka.

Način delovanja Kada sretne noćnog putnika pozove ga u društvo i napije vinom. Tada ga odvodi na nepoznata mesta, na groblja ili visoka drveta. Kada se čovek koji je bio u njenom društvu u zoru otrezni, spazi da u ruci drži, umesto posude sa pićem, konjsku lobanju.

Protivmera Umerenost u piću. Dobra je zaštita takođe i balega, jer u njoj ima raznih biljaka, pa je moguće da se tu nađe i nekakva mađijska trava.

Naziv bića **OMAJ**

Opis Zlo noćno biće koje se može pretvoriti u ovcu, kozu, jare, bivola i psa.

Način delovanja Iznenada protrči pored čoveka, koji pojuri za njim da ga uhvati i nikad ga ne stigne. Trčeći za njim čovek padne u zanos i tako ga omaj zavede daleko na breg ili u ponor.

Protivmera Pri putovanju noću, obavezno kapom pokriti »krst na čelu«. Treba ćutati, a nije loše ni imati pri sebi neki metalni predmet. Ponekad

pomaže ako se neki deo odeće obuče naopako.

Naziv bića **PSOGLAV**

Opis **Demon koji ima telo kao čovek, a glavu kao u psa, samo sa gvozdenim zubima.**

Način delovanja **Psoglavi žive u pećinama i kanibali su. Napadaju ljude, ali iskopavaju i mrtvace da bi ih požderali.**

Protivmera **Boje se vode.**

Naziv bića **STUHAC**

Opis Vrsta demona koja boravi po velikim planinama i kamenjarima. Ima gužve od ljudskih žila na nogama da se ne bi klizao po planinskim stranama i kamenju.

Način delovanja Ako mu se gužva prekine, on nekom čoveku iščupa žile iz nogu i načini novu.

Protivmera Treba pod pojasom nositi okrugao belutak, uzet sa reke s onog mesta gde je prošao zec ili koja druga divlja životinja.

Naziv bića **TODORCI**

Opis **Zli i nemilosrdni repati jahači ogrnuti belim plaštom, koji se javljaju noću uoči Todorove subote.**

Način delovanja **Gaze kopitama svakog ko im se nađe na putu, a naročito surovo kažnjavaju one koji lože vatru van kuće ili prosipaju vodu na put.**

Protivmera **Na Todorovu subotu ne preporučuje se nikakvo putovanje. U prozore treba staviti oštre predmete, npr. noževe i viljuške. Decu, preventive radi, treba dobro istrljati belim lukom.**

Naziv bića **UTVARA**

Opis Zao duh koji se javlja u gluvo doba noći.

Način delovanja Utvare se najčešće sreću na raskrsnicama, bunjištima, brodovima i grobljima. Ne napadaju ljude, ali im zadaju strah od kojeg kosti pucaju.

Protivmera Noćni demoni se boje svetlosti. Noću je nekad dovoljno imati i upaljenu cigaretu u ustima.

Pušenje, naravno, nije zdravo, tako da je ovaj način odbrane mač s dve oštrice.

Naziv bića **ĆORAVA ANĐELIJA**

Opis **Ženski zimski demon koji upravlja mećavom.**

Način delovanja **Podiže suhi sneg i namerno zasipa oči.**

Protivmera **Specijalne naočare za sneg.**

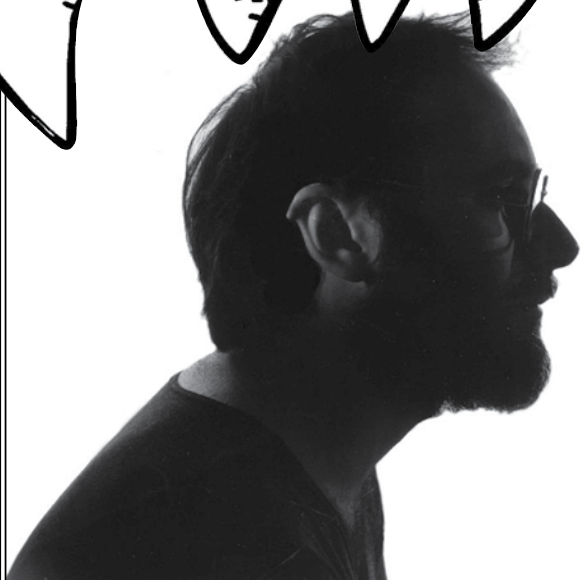
Naziv bića ČUMA

Opis Kuga dolazi u naš svet u obliku stare ružne žene buljavih očiju i raščupane kose.

Način delovanja U kuću ulazi sa tavana ili kroz dimnjak. Nosi zemljani lončić sa strelama kojima ubija žrtve.

Protivmera Uveče ne ostavljati neoprane sudove. Nije loše ostaviti uveče pogaču zamotanu u čist peškir, struk bosiljka i češalj da se očeslja.

Naziv bića **RASTKO ĆIRIĆ**

Opis Srednje visine, oči smeđe (u sredini crne), okrugle naočare, brada i brkovi.

Način delovanja Kao čovek rođen u utorak, sposoban je da vidi demonska bića, koja crta, a knjige s crtežima prodaje.

Protivmera Ne kupovati i ne čitati ovu knjigu.

